

N:o 5.

Ank. till Riksd. kansli den 11 februari 1904, kl. 4 e. m.

Utlåtande, i anledning af väckt motion om ändring af § 5 i förordningen angående hushållningen med de allmänna skogarne i riket den 26 januari 1894.

Lagutskottet har till behandling förehaft en inom Första Kam-maren väckt och till utskottet hänvisad motion, n:o 9, i hvilken herr *af Burén* anfört följande:

»Till den grupp allmänna skogar, som i Kungl. Maj:ts nådiga förordning angående hushållningen med de allmänna skogarne i riket den 26 januari 1894 benämnas *häradsallmänningar*, har inom Östergöt-land och måhända äfven inom andra län genom markinköp arealökning ägt rum. Det är att önska och hoppas, att dessa markinköp må erhålla allt större omfattning.

Emellertid har denna arealökning genom inköp af skogsmark till-kommit på ett annat sätt, än hvarå häradsallmänningarne från början uppkommit. Om sådana åsikter åter skulle göra sig gällande som vid den för alla skogsvänner olyckliga 1823 års riksdag, kan befaras, att delägarne, sedan vackra slutna skogsbestånd genom en rationell skogs-hushållning på dessa marker uppvuxit och genom det högre värde, skogarne otvifvelaktigt komma att få, frestas att med stor vinst åter afyttra dem, hvilket den nuvarande lagstiftningen ej förmår hindra. För att förekomma en sådan eventualitet, torde en förändring af § 5 i nämnda förordning vara af behovet påkallad. Med anledning häraf får jag vördsamt hemställa, att Riksdagen måtte besluta att i under-

dånig skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, det täcktes Kungl. Maj:t för Riksdagen framlägga förslag till ändrad lydelse af § 5 i Kungl. Maj:ts nådiga förordning af den 26 januari 1894, i syfte att hvarken skogsmark, som till *häradsallmänningar* genom inköp förvärfvas, må från allmänning afyttras, ej heller skog, som därå finnes eller i slutna, likåldriga eller olikåldriga skogsbestånd är uppdragen, afverkas eller försäljas annat än efter fastställd hushållningsplan.»

I 5 § af ofvanberörda förordning föreskrifves, att hvad i 1 § af samma förordning är stadgadt om kronoparker också skall gälla om häradsallmänningar.

Det stadgande, hvartill sålunda hänvisas, lyder:

»Kronoparkerna skola bibehållas oförminskade samt behandlas efter sådana på vetenskapliga regler grundade, för olika ortförhållanden lämpade hushållningsplaner, som afse skogens framtida bestånd och högsta afkastning.

Domänstyrelsen tillkommer att fastställa hushållningsplaner samt att meddela de särskilda föreskrifter, som i afseende på hushållningen med dessa skogar kunna finnas nödiga.»

I andra af motionären vid innevarande års riksdag väckta och till utskottet hänvisade motioner har motionären framhållit den, enligt hans åsikt, stora vinst för landet i nationalekonomiskt afseende, som skulle uppstå därigenom, att enskilda skogar i så stor omfattning som möjligt gjordes till allmänna skogar, som, ställda under statens kontroll, komme att skötas efter för ortsförhållandena lämpade hushållningsplaner; och har motionären också föreslagit åtgärder till vinnande af detta syfte.

Samma tanke synes ock ligga till grund för nu förevarande motion, hvilken emellertid blott afser det speciella fall, att delägare i en häradsallmänning genom köp förvärfva mark, som tillägges häradsallmänningen och brukas i sammanhang med denna. För att förebygga, att, sedan dylik mark en gång förenats med allmänningen och genom en rationell skogshushållning stigit i värde, delägarne skola af rent vinstbegär afyttra marken, föreslår nu motionären, att genom lag måtte stadgas förbud för dylik försäljning; och påyrkar motionären samtidigt lagbestämmelser i syfte att förekomma öfverdrifven afverkning och försäljning af skogsalster från sådant område.

Till sin affattning lämnar emellertid motionen rum för tvekan, under hvilka förhållanden eller i hvilken omfattning det åsyftade förbudet från lagstiftarens sida skulle komma i fråga. Att för hvarje fall, där markinköp af ifrågavarande slag ägt rum, stadga, att det inköpta området icke finge vidare säljas eller afskiljas från häradsallmanningen, och sålunda hindra köparne att fritt förfoga öfver sin egendom, torde väl motionären icke hafva förutsatt. Ett sådant stadgande skulle också säkerligen snarare hindra än befordra den utvidgning af häradsallmanningar genom inköp af enskild mark, som motionären genom sitt ifrågavarande förslag synes vilja underlätta. En lagstiftning i nu angifna riktning anser sig utskottet ej kunna tillstyrka.

Emellertid har väl motionären närmast tänkt på det fall, att de, hvilka inköpa mark, som lägges till en häradsallmanning, göra detta för att för framtiden införlifva det inköpta området med allmanningen. Motionärens förslag skulle sålunda hafva tillkommit i köparnes intresse och afse mindre att få till stånd ett ovillkorligt förbud mot afyttrande af dylik mark än att erhålla en lämplig form, hvarigenom af delägare i en häradsallmanning inköpt mark kunde på ett varaktigt och betryggande sätt införlifvas med allmanningen. Enbart genom inköp af marken och dess brukande i sammanhang med häradsallmanningen blifva icke lagens bestämmelser om dylik allmän skog tillämpliga på det inköpta området, och någon utväg för köparne att genom andra åtgärder förskaffa området i fråga häradsallmännings natur torde ej heller finnas. Kommande delägare skulle sålunda kunna obehindradt afyttra mark, som af föregående delägare inköpts och förenats med häradsallmanningen; och, då för sådant område inga andra bestämmelser beträffande skogshushållningen finnas än de, som gälla för hvarje annan privat skogsmark, torde ej heller någon säkerhet finnas för att icke skogen i en framtid komme att sköflas eller åtminstone behandlas på annat sätt, än som afsetts med områdets inköp och dess förening med häradsallmanningen.

Då emellertid en utvidgning genom markinköp af de befintliga häradsallmanningarne, hvilka enligt lagens föreskrift skola bibehållas oförminskade och under statens kontroll behandlas efter särskilda på vetenskapliga regler grundade hushållningsplaner, synes vara af vikt och dylika markinköp icke torde vara ovanliga, finner utskottet lämpligt och ändamålsenligt, att till förebyggande af ofvan antydda olägenheter genom lag bestämdes, under hvilka former till häradsallmanning inköpt mark lämpligen kunde på ett varaktigt sätt införlifvas med densamma. Ett sådant införlifvande af mark med häradsallmanning skulle

då i sig innebära, icke blott att de nyförvärfvade områdena icke finge afyttras eller minskas, utan äfven att på dem skulle tillämpas alla öfriga för häradsallmänningar i lagen gällande bestämmelser. Genom en sådan lagstiftning skulle sålunda äfven vinnas det ändamål, som motionären åsyftat med sitt förslag om erhållande af särskilda lagbestämmelser till förekommande af öfverdrifven afverkning och försäljning af skogsalster från dylika områden.

Slutligen vill utskottet framhålla, att de bestämmelser, som kunna finnas lämpliga beträffande mark, som blifvit af delägare inköpt i ändamål att förenas med häradsallmänning, också torde böra vinna tillämpning i fråga om mark, som annorledes, t. ex. genom gåfva, för sådant ändamål förvärfvats, samt att möjlighet torde böra beredas att på liknande sätt bilda nya allmänningar.

På grund af hvad sålunda anförts, får utskottet hemställa,

att Riksdagen, i anledning af förevarande motion, måtte i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t täcktes låta utarbета och för Riksdagen framlägga förslag till de lagbestämmelser, som kunna pröfvas erforderliga och lämpliga för att bereda delägare i häradsallmänning möjlighet att få med allmänningen för framtiden införlifva mark, som blifvit för sådant ändamål inköpt.

Stockholm den 11 februari 1904.

På lagutskottets vägnar:

CARL B. HASSELROT.
